

2010-03-31

Dnr 1.5.3.-094/2010
Enskede-Årsta-Vantörs Stadsdelsförvaltning

Enskede gård 2010-03-29

Till
Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm

**Villaföreningen Lindegårds synpunkter på planförslaget gällande
Årstastråket (detaljplan för Årsta 1:1, Enskede Gård 1:1) - S-Dp 2007-
36738-54**

Villaföreningen Lindegård representerar majoriteten av villaägarna i Enskede gård. Villaföreningens styrelse är positiv till att Årstastråket byggs. Vi tror att det kommer att tillföra inte bara Årsta utan även vårt område nya kvaliteter.

Men vi har också kritiska synpunkter. Det gäller främst utformningen av bebyggelsen mellan tvärbanan och Johanneshovsvägen, "det östra kvarteret", samt den framtida trafik- och parkeringssituationen.

Enskede gård har förbisetts

Vi anser inte att man i planbeskrivningen har tagit tillräcklig hänsyn till Enskede gård. I planhandlingarna behandlas Årsta och relationerna till den befintliga bebyggelsen på Årstasidan utförligt. Enskede gård nämns endast i förbigående. Under rubriken *Kulturhistoriska värden* framhålls exempelvis följande:

"Den nya bebyggelsen kommer inte att konkurrera med Valla gärdes karakteristiska punkthus eller de andra stadsbyggnadsstrukturerna i närområdet, utan kommer att komplettera Årsta med ännu en stadsbyggnadskaraktär."

Enskede gård omnämns alltså inte alls här! Det är högst anmärkningsvärt eftersom Enskede gårds villa- och småstugebebyggelse från första halvan av 1900-talet är utpekad som *särskilt kulturhistoriskt värdefullt* i översiktsplanen för Stockholm stad. Vi anser, till skillnad från planförfattarna, att det finns en stor risk att den nya bebyggelsen kommer att konkurrera med Enskede gårds och framstå som en bebyggelse fritt från ett angeläget kulturhistoriskt sammanhang.

Ett annat exempel på att man bortsett från Enskede gård finner man i planhandlingarnas illustrationer. Flera av bilderna är direkt missvisande. Avståndet mellan villor och de nya husen längs Johanneshovsvägen verkar vara mycket större än det är. På en bild - som dessutom används som framsida på broschyren om Årstastråket - har de två villor som ligger närmast Linde hållplats och den tänkta nybyggnationen tagits bort!

Vidare, vid samtal med företrädare för stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret vid Öppet hus i Årsta den 20 mars i år menade man att "det finns en naturlig barriär" mellan villorna och området på andra sidan tvärbanan (det östra kvarteret). För oss om bor i Enskede

gård finns ingen sådan "naturlig barriär". Båda sidorna av tvärbanan hänger samman. En spårväg avgränsar inte på samma sätt som tågspår eller tunnelbanespår. Även grönområdet mot gamla Arla är en naturlig del av Enskede gård. Därför skulle det kännas brutalt och som ett övergrepp på småhusen och vårt områdes småskaliga karaktär att bygga enligt förslagen i planhandlingarna.

Bygg lägre hus och anpassa stilen!

Vi hävdar bestämt att de nya husen längs södra sidan av Johanneshovsvägen och omkring rondellen, det östra kvarteret, inte får vara högre än de befintliga hus som ligger på Årstasidan, d.v.s. maximalt 3-4 våningar. De nya husen bör också i övrigt exteriört och stilmässigt ansluta sig till den befintliga bebyggelsen längs Johanneshovsvägen och villorna i Enskede gård. Till detta hör att de inte heller får var för kompakta. De bör samspela med den näraliggande 20-, 30- och 40-talsbebyggelsen och inte bryta av mot den genom "ett eget arkitektonisk uttryck".

I planförslaget behandlas fyra områden som ska studeras vidare eftersom de anses som extra känsliga mötespunkter med risk för kollision mellan gammalt och nytt. Två av dem handlar om relationen till befintliga tre-fyrvåningars lamellhus på Årstasidan, det tredje om ett grönområde mot Valla gårde.

Det fjärde handlar om Enskede gårdssidan och gäller förskolebyggnadens utformning och gestaltning. Den kommer att ligga på mindre än 50 meters avstånd från de närmaste småhusen och påverka de boendes förhållanden avsevärt (t ex ingen eftermiddags- och kvällssol på flera av tomterna, ökad trafik till och från förskolan). Förskolans utformning och slutliga placering är därför mycket viktig och det tänkta förslaget bör enligt vår mening omprövas.

Vi anser också att ett femte område måste studeras särskilt, nämligen förhållandet mellan det tänkta tio våningshuset vid Linde hållplats och de kulturklassade småhusen från 1920-talet som ligger mindre än 50 meter därifrån. Det höga huset vid Linde uppfattar vi som omotiverat högt och mötet med de närmaste villorna ses som alltför brutalt. Ett så högt hus, kombinerat med en rad lägre men ändå kompakta flervåningshus, uppfattas som om området blir instängt bakom en hög mur.

Enskede gård och Årsta präglas av olika husformer som är friliggande och har ett betydligt samspel med naturen. Genomsiktligheten mellan byggnaderna är tydlig och viktig. Det är viktigt att man inte stänger in den befintliga bebyggelsen utan förstår betydelsen av öppenhet och fri sikt. Så kallade stadsvillor skulle till exempel knyta an till Enskede gårds villabebyggelse och till Årstas låghusbebyggelse. De kan då utgöra en övergång till en modern och avvikande bebyggelse längre ned mot Årstafältet. Där finns redan storskalighet i form av höghus och jättebygget Södermalms Trä.

De planerade husen kommer att ha framsidan (entréer) mot Johanneshovsvägen. Det är viktigt att också baksidan mot tvärbanan och Enskede gård blir trevlig och tilltalande och inte bara kommer att fungera som garagetillfart och utrymme för sophantering. Detta förstärker i så fall känslan av mur och instängdhet.

Med hänsyn till villorna längst Medlemsvägen bör inte heller någon gångväg eller stig byggas söder om Tvärbanan vid det östra kvarteret. Det skulle i och för sig vara trevligt med en promenadväg där, men dessa villor blir ändå utsatta - med flerbostadshus nära inpå, ökad insyn både ute och inne och eventuellt ökat buller från Tvärbanan. Så mycket som möjligt av

befintlig växtlighet bör i stället behållas. Ytterligare buskar och träd kan behövas som en avskärmning mot det nya området.

Åtgärda trafik- och parkeringssituationen!

I anslutning till planering av de nya bostäderna måste man hitta en tillfredsställande lösning på trafik- och parkeringsfrågan även i Enskede gård. Något måste göras för att försvåra eller förhindra att de som flyttar in i de nya bostäderna använder Medlemsvägen och angränsande gator som "boendeparkering". Och transporterna till och från förskolan bör inte gå genom Enskede gård. Det gamla gatunätet som är omodernt med smala gator och bristfälliga trottoarer klarar inte ökad trafik och omfattande gatuparkering.

I planförslaget sägs att parkeringsplatser kommer att finnas i garage under bostadshusen. Vi antar att parkeringsplatserna kommer att avgiftsbeläggas. Det innebär stor risk för att många då väljer att "boendeparkera" på Medlemsvägen och angränsande gator i Enskede gård, eftersom man kan stå där gratis. Och en del som har barn på förskolan kommer att lämna sina bilar över dagen på samma gator. För att nå denna del av området måste man dessutom åka genom hela Enskede gård.

Problemet gäller inte bara den del av Enskede gård som påverkas i denna etapp. Nya bostäder kommer längre fram att byggas vid Bolidenvägen. Och vi har redan i dag problem i de delar av Enskede gård som vetter mot Bolidenvägen och Globenområdet, där villagatorna numera är fullparkerade under dagtid och när det är evenemang på kvällar och helger.

Villaföreningen Lindegård i Enskede gård har diskuterat Årstastråket med föreningsmedlemmar och i sin styrelse. Vi anser att det framtida Årstastråket har stora förutsättningar att bli ett attraktivt bostadsområde med tillgång till service och närhet till centrala Stockholm och grönområden. Enskede gård med sin gamla villabebyggelse, Enskedeparken och Lindeparken bidrar sammantaget till att även ett nybyggt område får del av Stockholms historia i form av en kulturhistorisk värdefull miljö. Denna del av stadens utveckling bör lyftas fram och ses som en positiv tillgång när man skapar nya bostäder.

För styrelsen i villaföreningen Lindegård

Barbro Gustafsson

Ordförande

Delägargatan 20, 120 47 Enskede gård

Telefon: 08/817185 E-post 08817185@telia.com

Kopia till

Handläggare Maria Grahm, stadsbyggnadskontoret

Skönhetsrådet

Stadsdelnämnden och stadsdelsförvaltningen i Årsta-Enskede-Vantör

Berörda politiker i Stockholms stad